

Serwis informacyjny

KW PZPR

Do użytku wewnątrzpartyjnego

Nr 8(68)

Listopad 1987

Biała Podlaska

*TOWARZYSZYSZ!
PISZĘ, TE SŁOWA WIECZOREM 24,
SYTUACJA JEST W NAJWYŻSZYM
STOPNIU KRYTYCZNA. JASNE JAK SŁOŃCE,
ŻE TERAZ JUŻ NAPRAWDĘ ZWLEKANIE
Z POWSTANIEM RÓWNA SIĘ ŚMIERCI.
(Z listu W. Lenina do Członków KC)*

DZIS CZY JUTRO?

Niewątpliwie jest to podstawowe pytanie dla każdej decyzji politycznej.

A co dopiero mówić o takiej jak wybór momentu dokonania rewolucji. Dlaczego zatem Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa dokonała się jesienią 1917 roku? Spróbujmy na to pytanie odpowiedzieć.

Przed wszystkim nigdy nie jest tak, że można wyznaczyć datę jakiegokolwiek rewolucji. Jeśli nie ma spełnionych określonych warunków o charakterze obiektywnym wszelkie takie „wyznaczone” rewolucje ponoszą fiasko.

Aby rewolucja mogła się dokonać musi je poprzedzić: 1) tzw. rewolucyjna sytuacja i 2) ogólnonarodowy (wszechogarniający) kryzys. Sytuacja o charakterze rewolucyjnym ma miejsce wtedy gdy mówiąc słowami Lenina „góra” nie jest w stanie kierować (rządzić) po nowemu, a „doly” nie mogą dłużej żyć po staremu. Warunki te powinny i zazwyczaj tak jest, wystąpić łącznie. W miarę wypełniania się tych warunków Lenin przybliżał w swoich pracach kolejne przesłanki składające się na starą teorię i taktykę rewolucji. Dość tutaj wspomnieć, że problemem teorii i praktyki rewolucji socjalistycznej Lenin poświęcił aż około 2000 swoich prac. W zasadzie opracował całą teorię rewolucji i uogólnił dostępną mu praktykę obrony zdobyczy rewolucyjnych.

Popatrmy więc jak narastał kryzys carskiego samodzierżawia i towarzysząca mu coraz bardziej złożona, rewolucyjna w istocie sytuacja w Rosji, która doprowadziła do Października.

Rewolucja 1905—1907 roku unaoczniała ówczesnym władcom, że kończy się określony etap funkcjonowania dotychczasowego świata. że na arenę dziejów wchodzi nowy podmiot życia społecznego mający ambicję nie tylko wytwarzać ale i dzielić, nie tylko wykonywać ale i ustanawiać prawa — klasa robotnicza. Była za słaba by wygrać tę rewolucję, a jednak na tyle mądra, by lekcji 1905 roku nie zapomnieć, a wykorzystać. Carat po 1905 roku, staje się na arenie międzynarodowej partnerem słabszym i niepewnym. Wybucho I wojna światowa. Rodzi ona nowe nadzieje zwłaszcza w szeregach rewolucjonistów. Jako jeden z pierwszych przeciw wojnie występuje Lenin. W pracy „Wojna a socjaldemokracja Rosji” akcentuje to wyraźnie.

Opowiada się za rewolucyjnymi przemianami. Klęski Rosji w wojnie, już w 1915 roku wprowadzają społeczeństwo z równowagi. Strajkuje około 540 tys. robotników. Od jesieni 1915 roku Rosja zaczyna wchodzić w fazę rewolucyjnego kryzysu. Sytuacja gospodarcza z powodu wojny staje się katastrofalna, występuje niedostatek paliw i surowców, zakłócenia w dostawach żywności, kolej pęka w szwach — nie można było dowieźć zboża do miasta. Na tle tej sytuacji coraz większego rozmachu nabiera działalność partii bolszewickiej.

DOKOŃCZENIE NA STR. 4

SZANOWNI CZYTELNICY!

Reagując na Wasze wnioski odnoszące się do poziomu technicznego Biuletynu „FAKTY” tytułem eksperymentu oddajemy do Waszych rąk numer w zmienionej formie.

Zgodnie z Waszym zapotrzebowaniem wprowadzamy również, kilka nowych rubryk, które budzą zainteresowanie w wypowiedziach ankietowych.

Inne, to nie znaczy, że zupełnie nowe. Chcemy aby „FAKTY” w dalszym ciągu służyły pomocą w pracy partyjnej. Mamy jednak świadomość, że skromny zespół redakcyjny nie jest w stanie sprostać wszystkim Waszym wymaganiom.

Proponujemy współpracę wszystkim, którzy swoim „piórem” chcą wspomóc nasze działania — zgodnie z hasłem, że „nasze sprawy są w naszych rękach”. Czekamy na artykuły, refleksje i listy sygnalizujące o dobrych i złych stronach codziennego życia. Żadnej sprawy nie zostawimy bez odpowiedzi, będziemy reagować na nieprawidłowości. „Fakty” muszą się stać Waszym partyjnym orzełkiem.

Mirosław ZŁOMANIEC

REFERENDUM

1 Czy jesteś za pełną realizacją przedstawionego Sejmowi programu radykalnego uzdrowienia gospodarki zmieniającego do wyraźnej poprawy warunków życia społeczeństwa, wiedząc, że wymaga to przejścia przez trudny dwu-trzyletni okres szybkich zmian?

2 Czy opowiadasz się za polskim modelem głębokiej demokracji życia politycznego, której celem jest umocnienie samorządności, rozszerzenie praw obywateli i zwiększenie ich uczestnictwa w rządzeniu krajem?

W 69 rocznicę odzyskania niepodległości i 70 rocznicę Rewolucji Październikowej

Siedemdziesiąt lat temu cały świat obiegiła wiadomość, że w Rosji zwyciężyła rewolucja. Masy pracujące zdruzgotały ostatnią przeszkodę na drodze samodzielnego tworzenia swojej przyszłości. Rok 1917 stał w Rosji pod znakiem przełomów i przemian, których znaczenie do dziś docenia cały świat. W ciągu dziesięciu miesięcy funkcjonowały trzy różne ustroje i dokonały się dwie wielkie rewolucje. Ta październikowa, zwana Wielką Socjalistyczną, swoim znaczeniem wykraczała i wykracza poza wszystkie poprzednie wydarzenia historyczne.

Rzadko zastanawiamy się nad tym co Rewolucja Październikowa przyniosła Polsce?

Wróćmy ścieżką historii. Państwo polskie nie istniało już od ponad 120 lat. 5 sierpnia 1772 r., powołując się na rzekomy całkowity rozkład państwa polskiego, podpisano w Petersburgu konwencję rozbiorową sygnowaną przez Rosję, Prusy i Austrię. Był to początek działań zmierzających do unicestwienia polskiej państwowości. 23 stycznia 1793 r. podpisano nową umowę rozbiorową, w której korzyści miały Rosja i Prusy. W październiku 1795 r. dokonano trzeciego rozbioru Polski. Tak oto Polska miała przestać istnieć.

Odzyskanie niepodległości stało się kwestią zasadniczą Polaków. Nie pomniejszając woli działań w tym zakresie na przestrzeni całego XIX wieku chciałbym skoncentrować uwagę na wydarzeniach bezpośrednio poprzedzających odzyskanie przez Polskę niepodległości.

Sprawa polska, zajmowała własne miejsce w dyskusjach o przyszłości i teraźniejszości Rosji, o wojnie i pokoju, o demokracji i samookreślaniu narodowym, które toczyły się w tamtych czasach. Poruszana była także w latach wcześniejszych. Figurowała w programach rosyjskich partii politycznych. W „Iskrze” (1) 14, luty 1903 ukazał się artykuł, w którym pisano, że „rewolucyjny ruch rosyjski będzie pamiętał o swych obowiązkach wobec dotychczas pobitych narodów przez carat, a rewolucja rosyjska otworzy drogę do wolności tych narodów”. Szeroko wracano do tego tematu na początku Rewolucji 1905 r., kiedy jednym z głównych ośrodków rewolucyjnych było Królestwo Polskie, wchodzące w skład Rosji. Znana jest wielka uwaga jaką poświęcał Polsce i polskiemu ruchowi rewolucyjnemu Lenin. Już w 1908 r. zdaniem: „Wolność Polski jest niemożliwa bez wolności Rosji” wyraził głębokie wzajemne powiązanie sprawy społecznej i narodowego wyzwolenia narodów Rosji i Polski. Zasadnicze znaczenie dla przedstawienia stanowiska Lenina i bolszewików w sprawie polskiej posiadały tezy w kwestii narodowej z lipca 1913 r. Stwierdzał w nich m.in.: „W Rosji istnieją dwa najbardziej kulturalne i najbardziej wyodrębnione wskutek całego szeregu warunków historycznych i bytowych narody, które by mogły najłatwiej i najnaturalniej urzeczywistnić prawo do oddzielenia się. Są to — Finlandia i Polska”. Jest również rzeczą charakterystyczną, że wszystkie prace poświęcone teorii i praktyce w kwestii narodowej pisał

Lenin, biorąc za punkt wyjścia sprawę Polski. Rewolucja lutowa 1917 roku obaliła ustrój carski, który przez dziesiątki lat był ucieleśnieniem ucisku narodowościowego i dławienia dążeń niepodległościowych Polaków. W marcu 1917 r. zrobiono pierwszy krok w kierunku realizacji leninowskiej tezy o samookreśleniu narodów. Z inicjatywy socjalisty, Aleksandra Wętkowskiego, Polaka z pochodzenia — Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich jednogłośnie zatwierdziła apel „Do narodu polskiego”, którego tekst zredagował czł. Komitetu Wykonawczego Rady, Mikołaj Sokołow.

O sprawie polskiej

Mirosław Złomaniec

Przypomnijmy treść tego apelu.

„Do narodu polskiego”.

Reżim carski, który przez półtora wieku gnębił jednocześnie naród polski i naród rosyjski, obaliły zjednoczone siły proletariatu i wojsk. Uświadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oznajmiła, że demokracja Rosji stoi na gruncie uznania dla narodowościowo-politycznego stanowienia o sobie narodów i proklamuje, że Polska ma prawo być zupełnie niepodległa pod względem państwowo-międzynarodowym. Przesyłamy narodowi polskiemu swe bratnie pozdrowienie w oczekującej go walce o wprowadzenie w Polsce niepodległej, demokratycznej ustroju republikańskiego.

Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich 27 marca 1917 r. (wg nowego kalendarza)

W ten sposób po raz pierwszy organ władzy jednego z państw zaborczych powiedział wprost o prawie narodu polskiego do całkowitej niepodległości państwowej.

W tej sytuacji Rząd Tymczasowy (drugi ośrodek władzy w ówczesnej Rosji — okres dwuwładzy), składający się z tych samych polityków, którzy przedtem akceptowali ograniczoną autonomię Królestwa Polskiego, musiał zająć inne stanowisko w kwestii polskiej niż carat. 30 marca 1917 r. wydano odezwę Rządu Tymczasowego do Polaków. Zapowiadała ona „współdziałanie w tworzeniu niepodległego państwa polskiego, złożonego z tych wszystkich obszarów, których ludność jest w większości polska”, ale z drugiej strony ograniczała jego suwerenność poprzez następujące stwierdzenia: „Pozostając z Rosją w wolnym związku militarnym, państwo polskie tworzyć będzie mocny wał przeciw naciskowi mocarstw centralnych na narody słowiańskie”. Dopiero rosyjska konstytuanta miała potwierdzić nowy „braterski sojusz” i dać zgodę na zmianę terytorialną rosyjskiego państwa, konieczną dla utworzenia Polski wolnej we wszystkich obecnie jeszcze rozdzielonych częściach. W ten sposób Rząd Tymczasowy mógł nadal manewrować w sprawie Polski — w zależności od sytuacji.

Spróbujmy odpowiedzieć, dlaczego tak ważny był akt Rady Piotrogrodzkiej w sprawie Polski?

Apel ten w zasadniczy sposób zmienił sytuację wokół sprawy polskiej. Zmuszał Rosję burżuazyjną i jej zachodnich sojuszników do rewizji

przedstawionych koncepcji na tę kwestię. Historycy dawno już doszli do wniosku, że gdyby nie było rewolucji w Rosji istniałyby tylko dwa rozwiązania kwestii polskiej: obydwa w jednakowym stopniu niekorzystne dla sprawy niepodległości Polski.

1. Burżuazyjna Rosja, pozostając w szeregach zwycięskiej Ententy, otrzymałaby od niej upoważnienie na uregulowanie stosunków rosyjsko-polskich na dość chwiejnej podstawie apelu Rządu Tymczasowego.

2. W razie zwycięstwa bloku austriacko-niemieckiego, albo polubownego pokoju między nim a Rosją, oznaczające stworzenie karłowatego państwa polskiego zaledwie na części Królestwa Polskiego, państwa w pełni podporządkowanego Niemcom.

Widzimy więc, że przed rewolucją rosyjską szanse demokratycznego rozwiązania problemu polskiego były bardzo iluzoryczne.

Zwycięzca Wielka Socjalistyczna Rewolucja Październikowa, którą

wsparły tysiące polskich rewolucjonistów, potwierdziła zapoczątkowany przez Radę Piotrogrodzką jakościowo nowy i przełomowy etap „sprawy polskiej”.

„Dekret o pokoju” — zredagowany i przedstawiony przez W. Lenina na obradach II Ogólnorosyjskiego Zjazdu Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich stwierdził m. in.: „Jeżeli jakkolwiek naród jest utrzymywany w granicach danego państwa przemocą (...) nie udziela mu się prawa by (...) rozstrzygał kwestię form swego bytu państwowego — to jego przylącznie jest aneksją, tj. zaborem i aktem przemocy”. Ogłoszona kilka dni później „Deklaracja Praw Narodów Rosji” przyznawała prawo do samostanowienia i samodzielnego decydowania o swym losie, a nawet do tworzenia odrębnych, całkowicie niepodległych państw. Dopiero pod wpływem tych wydarzeń państwa burżuazyjne zaczęły się jaśniej wyrażać o losach Polski. 27 grudnia 1917 r. minister spraw zagranicznych Francji złożył oświadczenie stwierdzające: „Chcemy Polski jednej, niepodległej, niepodzielnej, z wszelkimi gwarancjami swobodnego rozwoju politycznego, gospodarczego, militarne-go i z wszelkimi konsekwencjami, jakie stąd mogą wyniknąć”. Niewiele dni później, 8 stycznia 1918 r., prezydent Stanów Zjednoczonych, w słynnym programie urzędzenia świata zapowiedział: „Należy stworzyć niezawisłe państwo polskie w granicach etnicznych i z dostępem do morza”.

W sumie wśród czynników zewnętrznych warunkujących powrót Polski na mapę polityczną Europy w listopadzie 1918 r. decydujące były dwie rewolucje roku 1917 w Rosji: ich bezpośredni i pośredni wpływ na przebieg wydarzeń międzynarodowych.

Warto nam Polakom o tych okolicznościach pamiętać.

NASZE SPRAWY W NASZYCH RĘKACH

REFERENDUM głosowanie ludowe

instytucja ustalania woli państwowej w określonej sprawie, w drodze głosowania powszechnego, przez wszystkich obywateli posiadających czynne prawo wyborcze; może mieć charakter prawotwórczy albo konsultatywny; referendum przeprowadzone 30 czerwca 1946 roku poddało pod ocenę obywateli rozstrzygnięcie trzech kwestii ustrojowych: jednoizbowość parlamentu, utrwalenie przemian gospodarczych przeprowadzonych 1944—1946, sprawę granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej.

Listopadowe referendum 1987, to głosowanie społeczne w wyznaczaniu tempa i kierunków rozwoju kraju.

Ważnym jest faktem, że Sejm będzie musiał liczyć się z rozwiązaniem, które podejmie większość wyborców (ma ono charakter prawotwórczy).

(mir.)

KILKAKROTNIIE wypowiadałem się na łamach „Faktów” o II etapie reformy. Pokazywałem dylematy tego przedsięwzięcia z różnych punktów widzenia. Przekonywałem do potrzeby jak najszybszego wprowadzenia w życie. Dzisiaj mam poczucie dobrze spełnionego obowiązku. Rząd przekonałem. Sejm PRL przyjął przedstawiony przez premiera program realizacyjny reformy. Ostatnie dni i tygodnie przynoszą decyzje o przełomowym znaczeniu. Nie waham się powiedzieć, że jest to punkt zwrotny w historii naszej socjalistycznej ojczyzny. Porównuje się to do trzęsienia ziemi, którego przecież nikt u nas nie pamięta.

29 listopada zostanie przeprowadzone referendum. Jego przedmiotem będą problemy dalszego reformowania państwa i gospodarki.

Jak przekonać społeczeństwo do słuszności tych działań?

Po pierwsze, musimy wziąć pod uwagę, że reformowanie właściwie już się zaczęło. Skończyło się gadanie a rozpoczęło działanie.

Po drugie, wprowadzanie reformy rozpoczynamy (w końcu) zgodnie z prawem logiki, że „każde schody zamiatamy od góry a nigdy odwrotnie”.

Po trzecie, oprócz celów, które zostały przedstawione w

programie II etapu, sprecyzowane zostało JAK będzie to realizowane, KIEDY będzie to realizowane i KTO będzie odpowiadał za realizację. Jest to nowum, którego dotychczas nie było.

Po czwarte, jasno zostały przedstawione zagrożenia jakie mogą wyniknąć z opieszałości reformowania kraju i gospodarki.

Po piąte, decyzja o referendum to bezpośrednia możliwość wypowiedzenia się o przyszłości swojego kraju. Myślę, że nie rzecz w wyniku referendum (zakładam, że przyniesie generalne poparcie zaproponowanym zmianom sfery politycznej i gospodarczej), chodzi tu o uświadomienie wszystkim obywatelom, że przyszłość i oblicze naszej socjalistycznej ojczyzny zależy od każdego z nas. Tego nam dotychczas brakowało.

Skąd moja pewność o wynik referendum?

Nie mamy innej drogi! Jeśli wypowiedziemy się przeciw, to znaczy, że godzimy się na nijakość, ślimacze tempo rozwoju a może nawet zjazd po równi pochyłej i pogłębienie i tak już uciążliwych dolegliwości dnia dzisiejszego.

Poparcie drogi reform to nasza ogromna szansa.

DARIUSZ DASZKIEWICZ

Komisja Ideologiczna KW PZPR poddała w dniu 22 września 1987 r. krytycznej analizie tezy zaproponowane na plenum ideologiczne KC.

A oto niektóre wnioski:

- szeroki zakres problematyki (ideologia-gospodarka-system polityczny) odbił się ujemnie na przejrzystości materiału i jego merytorycznych treściach,
- mało miejsca poświęcono samej partii i kierunkom jej umacniania,
- nie wyartykułowano sposobów kształtowania świadomości społecznej i funkcji wychowawczej jako podstawowych wartości ideologicznych,
- tezy prezentują wielość nowych rozwiązań bez odniesienia się do braku pełnej realizacji zadań IX i X Zjazdu Partii, co powoduje niepokój w stosunku do konsekwencji działania i braku oparcia się na rzeczywistości,
- nie można akceptować myśli, że wszystko musi być zmienione, trzeba zmieniać tylko to co się nie sprawdziło,

- zaniepokojenie budzi dalsze spływanie ideologicznej tożsamości partii,
- nasuwać musi obawę fakt, że w partii mamy zbyt mało aktywnych jej członków (coś z tym trzeba zrobić), może to okazać się za mało

Z posiedzenia Komisji...

- aby zapewniło pożądaną skuteczność naszego działania,
- tezy nie odwołują się do Programu PZPR i Deklaracji „O co walczymy, dokąd zmierzamy”, odnosi się wrażenie, że uchwały i programy ulegają zapomnieniu lub wymieniane są na drobne — powoduje to przeświadczenie o niestabilności kierunków działań partii,
- zwrócono uwagę, że zgodnie z lenińską tezą — ideologia winna być kreatorem przemian a nie go-

nić politykę i ekonomikę,

- zaproponowano, aby opracować „swoisty katalog” zawierający po jednej stronie klasyczne rozumienie kategorii, pojęć i wartości ideologicznych, a po drugiej ich sens

jaki chcemy im nadać w toku odnowy, oddzielić część ekonomiczną od ideologicznej co pozwoliłoby na stworzenie bardziej przejrzystego materiału i odejście od uniwersalizmu.

Ostatni wniosek został już zrealizowany. Odbyło się V Plenum KC poświęcone sprawom gospodarczym.

Trwają intensywne przygotowania do VI Plenum KC — ideologicznego, które powinno odbyć się wkrótce.

Przedstawił: M. Z.

KALENDARIUM REWOLUCJI 1917 R.

10.II. — Zaczęły się demonstracje robotnicze w Piotrogradzie.

14.II. — 90 tys. robotników z 58 zakładów przerwało pracę.

22.II. — Zamknięto największe w Piotrogradzie Zakłady Putilowskie.

23.II. — Świętowano Międzynarodowy Dzień Kobiet (wg starego kalendarza) — 128 tysięcy robotników ogłosiło strajk wyrażając poparcie dla manifestacji kobiet, demonstracje pod hasłami antywojennymi.

24.II. — Ilość strajkujących zwiększa się do 214 tys. osób; niestanne strajki, mityngi, car Mikołaj II przebywający w Mohyłowiu żąda od komendanta piotrogrodzkiego okręgu wojskowego S. Chabałowa wprowadzenia za wszelką cenę spokoju. Za późno.

25.II. — Rozpoczął się powszechny strajk polityczny, który paraliżuje życie gospodarcze.

26.II. — W kilku dzielnicach Piotrogradu doszło do krwawych starć robotników z policją i wojskiem.

27.II. — Powszechny strajk polityczny przekształca się w powstanie zbrojne, na stronę rewolucji przechodzi garnizon z garnizonem (67 tys. żołnierzy), — utworzono Tymczasowy Komitet Dumy Państwowej na czele którego staje Rodzianko. W składzie Komitetu m.in. książę Lwow, Milnikow, Kiereński, — równoległe powstaje Tymczasowy Komitet Wykonawczy Rady Delegatów Robotniczych, który zwrócił się do robotników o natychmiastowy wybór swoich delegatów do Rady. Przewodniczącym Rady zostaje Czeheidze, mienszewicy i eserowcy stanowią większość w Radzie.

28.II. — Koniec caratu, burżuazyjno-demokratyczna rewolucja zwycięża.

1.III. — Ukazuje się rozkaz zmieniający stosunki między żołnierzami i oficerami, powstają pochodzące z wyborów komitety wojskowe.

III. — Ostatecznie powierzenie władzy burżuazji przy uznaniu, że proletariatu nie jest jeszcze przygotowany do jej objęcia; utrzymuje się dwuwładza: Rząd Tymczasowy — burżuazyjny, Rady — proletariackie realizowały dyktaturę proletariatu, chociaż część uprawnień przekazały Rządowi — nie były więc rewolucyjne, nieporozumienia między Rządem i Radą co do wojny — Rada była przeciw. Rząd ma w trybie pilnym spełnić następujące warunki: — ogłosić republikę demokratyczną, — zapewnić swobody obywatelskie, — zlikwidować wszelkie różnice stanowe, narodowościowe, religijne, — zwołać konstytuante, Premierem Rządu zostaje ks. Lwow, sprawy zagraniczne — Milnikow, wojny — Guczkow, sprawiedliwości — Kiereński.

2/3.III. — Car podpisuje akt abdykacji.

5. III. — Zaczyna się legalnie ukazywać „Prawda”, całkowita amnestia dla więźniów politycznych, wracają z zesłania bądź z Zachodu m.in. Stalin, Kamieniew, Cereteli.

28. III. — Rząd Tymczasowy tworzy Komisję Likwidacyjną d/s Królestwa Polskiego. Szczególna odezwa Rady Piotrogradzkiej z 15.III. do Polaków podkreślająca całkowite prawo narodu polskiego do niepodległości.

3.IV. — Powraca z emigracji Lenin, — słynne „Tezy kwietniowe” Lenina zwłaszcza teza, że aktualna sytuacja to nie całkowity koniec rewolucji, lecz zakończenie jej pierwszego etapu. W „Tezach...” dwa hasła: „Cała władza w ręce rad” i „Zadnego poparcia dla Rządu Tymczasowego”.

4.-28.V — I Wszehrosyjski Zjazd Rad Delegatów Chłopskich popiera rząd, ale wystąpienia chłopskie, ze względu na nie rozwiązanie problemu agrarnego przybierają na sile. W lecie chłopcy zaczynają zagarniać ziemię obszarnicze.

V. — Zwłaszcza w Piotrogradzie wyraźny wzrost nastrojów rewolucyjnych w armii, — coraz większe kłopoty Rządu Tymczasowego z falą ruchów narodowowyzwoleńczych na krzesach Rosji — Ukraina, Białoruś, Kazachstan, Azja Środkowa, Polska, — niektóre rady nie uznają w ogóle rządu, np. w Kazachstanie, — zarysowuje się rozłam w partii eserów.

3.VI — I Wszehrosyjski Zjazd Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich (1090 delegatów — 105 bolszewików), bolszewicy występują za przedstawieniem demaskatorskiego charakteru imperialistycznej polityki Rządu Tymczasowego, większość jednak poparła planowaną przez Rząd ofensywę na froncie.

18.VI. — Wyznaczenie daty ofensywy i jednocześnie wielkiej demonstracji dla jej poparcia. Masy ofensywy nie popierają, żądając demokratycznego pokoju i oddania władzy w ręce rad, — trwająca do 18 lipca ofensywa nie oprócz strat nie przynosi. Ginie w niej 60 tys. żołnierzy rosyjskich.

3.VII. — Burzliwe demonstracje pod hasłami bolszewickimi.

DOKOŃCZENIE ZE STR. 1

W pracy „Imperializm jako najwyższe stadium kapitalizmu” Lenin określa sytuację i warunki, w których może zwyciężyć rewolucja socjalistyczna, ujawnia główne sprzeczności i okrucieństwa kapitalizmu, uzasadnia możliwość zwycięstwa rewolucji w jednym kraju, uważa, że należy doprowadzić do końca rewolucję burżuazyjno-demokratyczną, która przerośnie w socjalistyczną, domaga się obalenia caratu. Jest 1916 r. Sytuacja rewolucyjna w kraju narasta. Kryzys gospodarczy pogłębia się — spada wydobycie rudy, gasną wielkie piece, obniżają się płace, nasila się spekulacja. Strajki trwają już prawie bez przerwy — 1 mln strajkujących, coraz gorsza atmosfera wśród żołnierzy.

DZIŚ CZY

Na początku 1917 roku napięcie rewolucyjne osiąga zenit. Na główną siłę rewolucji wyrasta klasa robotnicza. Już w lutym zaczęła ona przechodzić w kierunku rewolucji socjalistycznej. Orientowała się na rady delegatów. Tymczasem partia kadetów, zjazd przemysłowców, wyraźnie popierają Rząd Tymczasowy. To dwie różne pozycje dwu różnych klas: burżuazji i proletariatu. Należało dokonać politycznego uogólnienia zachodzących procesów. Ocena stanu sił politycznych skłoniła Lenina do wysunięcia w „Tezach kwietniowych” dwu nowych haseł, uzbrajających klasę robotniczą w jej walce z burżuazyjnym rządem: „Cała władza w ręce rad”, „Zadnego poparcia dla Rządu Tymczasowego”.

Zastąpiły one hasła żądania demokratycznej republiki, czy też 8-godzinnego dnia pracy. Nie ten etap. Jednocześnie bolszewicy zdawali sobie sprawę w pierwszej połowie 1917 roku, że nie ma możliwości ujęcia władzy samodzielnie. Byli wówczas we względnie dobrej współpracy z mienszewikami, działa — 150 wspólnych organizacji partyjnych. Mienszewicy skłaniali się coraz bardziej ku Rządowi Tymczasowemu, wchodzili zresztą w jego skład, bolszewicy pozostawali wierni radom, domagali się pokoju, rewolucjonizowali klasę robotniczą, chłopską, żołnierzy. Byli przekonani, że w drodze pokojowej władza przejdzie w ręce rad. Żalogi pracownicze powołują swoje organizacje: związki zawodowe, które przedtem prawie nie istniały i główną siłę rewolucji — czerwoną gwardię. Około połowy

1917 roku w związkach zawodowych jest już 1,7 mln członków, komitety fabryczne, opowiadające się za bolszewikami, organizują kontrolę robotniczą. Rząd Tymczasowy nie ma zamiaru realizować swoich zobowiązań (patrz kalendarz wydarzeń 1917 roku) staje się burżuazyjny w całym znaczeniu tego słowa, chce zdobyć punkty w zwycięskiej ofensywie na froncie, odwrócić uwagę od innych problemów, wbrew masom, które nie popierają tej polityki, dając wyraz swemu stanowisku w demonstracjach czerwcowo-lipcowych. Nie mogą opanować sytuacji Rząd Tymczasowy decyduje się 4 lipca wyprowadzić wojsko przeciwko 500 tys. demonstrantów. Demokracja okazała się aluzją. W tej sytuacji bolszewicy zmieniają taktykę działania. Pokojowe przejście władzy przestało wchodzić w grę.

Partia działając nielegalnie przygotowuje klasę robotniczą do zbrojnego przejścia władzy. VI Zjazd SDPRR przyjmuje kurs na powstanie zbrojne. Przeciwko wystąpili m.in. Bucharin, Preobrażenki uzasadniając, że jest przedwcześnie, że Zachód jeszcze nie zaczął. Stalin stanął na stanowisku, że możliwe gdy zacznie Rosja, pójdzie za nią Zachód. Zjazd ocenia, że układ sił jest dobry. W tej sytuacji burżuazja poszła na dokonanie przewrotu, który miał ustanowić dyktaturę wojskową. Tutaj właśnie mieści się słynny „pucz Kornilowa”. Plan ten zaakceptowała Ameryka, Anglia itd. Wiedział o tym także Kiereński — rozbieżności nastąpiły za pięć dwunasta. Kornilow z 17 dywizjami następuje niby dla obrony Piotrogradu. Partia bolszewicka zrywa do obrony miasta — 32 komitety fabryczne uzbroiły robotników, rozbrane zostały tory kolejowe, eszelony zatrzymano w Orszy, Wiaźnie, Pskowie. Były tam wierne rewolucji oddziały. Operacja nie udaje się. Całe społeczeństwo stanęło przeciwko kornilowoszczyźnie. Kiereński chcąc ratować twarz każe Kornilowa aresztować. I w takiej sytuacji jeszcze raz mienszewicy i eserzy odmawiają wzięcia władzy w swoje ręce. Sytuacja staje się w zasadzie jasna. Jedyną znaczącą, zwartą i wleńczącą czego chce siłą pozostają bolszewicy. We wrześniu oczyszczają rady delegatów ze wszystkich wahających się, zdobywają w nich przewagę, doskonałą taktykę swojego działania, oceniają realny i aktualny układ sił, gromadzą siły w decydujących miejscach — w Piotrogradzie i Moskwie. Są w ofensywie. Rząd

Żołnierze Rewolucji

70-lecie WSRP jest doskonałą okazją do przedstawienia uczestnika tego przełomowego wydarzenia. **KONSTANTY MALCZEWSKI** ur. 1 marca 1896 r. w Sławatyczach, był od 1915 roku żołnierzem carskiej armii. W czasie rewolucji lutowej przeszedł na stronę oddziałów rewolucyjnych i walczył w ich szeregach w Petersburgu. Później los rzucił go do Irkucka gdzie wstąpił do robotniczo-chłopskiej milicji i brał udział w walkach z kontrrewolucją. Do swoich rodzinnych Sławatycz wrócił w 1922 r. Tu mieszka do dzisiaj. Całe swoje pracowite życie poświęcił uprawie roli. Obecnie na emeryturze. Cieszy się szacunkiem i ma autorytet w swoim środowisku. Jest odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Zasłużonemu uczestnikowi i obrońcy zdobycy Rewolucji składamy życzenia wielu lat zdrowia i osobistej pomyślności.

Redakcja

JUTRO?

Stanisław Dudyk

Tymczasowy wyrażnie nie może się pozbyć, utracił jakakolwiek podstawę w masach, armia częściowo rozproszona, w połowie — zdecydowanie za rewolucją. Jesienią 1917 roku kryzys ogarnia wszystkie strony życia, zamykają się fabryki, brakuje opału, masowe bezrobocie, wojna na wsi. Na biedzie narodu korzystająca z wojny burżuazja zbija fortuny. Kryzys dojrzał. Partia bolszewików przełamuje chwiejność w swoich szeregach. Na posiedzeniu Rady Piotrogrodzkiej 20 września 1917 roku Lenin jest przeciwny czekaniu na Zjazd rad, który przejmie władzę. Czekając na zjazd to tchórzliwie wyrzeka się władzy. Potem to już nie będzie możliwe — twierdził, 8 października Lenin opracowuje plan zbrojnego powstania — trzeba iść aż do zwycięskiego końca, wykorzystać sprzyjający układ sił (oprócz klasy robotniczej, armii — 65% biednego chłopstwa), działać zdecydowanie i bezkompromisowo, podtrzymywać moralną przewagę w szeregach powstańców, wykorzystywać rozproszenie wojsk. W końcu 1-szej dekady października było oczywiście, że ratunek dla rewolucji znajduje się na barykadach Piotrogradu i Moskwy. Trwają prace przygotowawcze. 23 października zaczynają przyjeżdżać delegaci na zjazd rad, Lenin opowiada się za rozpoczęciem powstania, inaczej Trockii. W nocy na 25 października, Kiereński nie wytrzymał — wysyła pułk junkrów do za-

jęcia typografii. Wierny rewolucji pułk litewski rozgania ich. Rano 25-go października „Prawda” nawołuje do powstania. Członkowie KC otrzymują szczegółowe zadania. Zajmowane są ważniejsze obiekty, instytucje, mosty ... Rewolucja stała się faktem. Z powyższego wynika, że nie mogła ona dokonać się w innym momencie niż w październiku, chociaż podobne przesłanki, jak się czasem twierdzi, istniały także w połowie września. Na pewno występował margines niebezpieczeństwa porażki rewolucji — dokonywała się po raz pierwszy. Ale realna ocena rzeczywistości wskazywała na jej powodzenie: siły decydujące o rewolucji były w większości, zdołały stworzyć 400-tysięczną armię bojowych oddziałów — czerwoną gwardię, armia została przygotowana politycznymi środkami, problem władzy realizowano drogą pokoojową pod hasłem „Cała władza w ręce rad”, potem poprzez zbrojne powstanie; rewolucja miała doświadczonego i zdecydowanego wodza w postaci partii bolszewików. Nie mogła nie wygrać. Potem Lenin zauważył, że nie posiada wartości taka rewolucja, która tylko wygra, ale przede wszystkim ta, która się obroni.

Rewolucja Październikowa obroniła się!

KALENDARIUM REWOLUCJI 1917 R.

4.VII. — Demonstracje trwają — Rząd podejmuje decyzję o rozstrzelaniu — ginie 400 osób. To ukazuje prawdziwe oblicze Rządu, który nie ma zamiaru spełnić nałożonych na warunków i w przyszłości oddać władzę masom. Koniec pokojowego etapu rewolucji lutowej.

VII. — Rząd występuje do otwartej walki przeciw bolszewikom: zamknięto wydawanie „Prawdy” i „Żołnierskiej Prawdy”, przystąpiono do aresztowań, Lenin ukrywa się.

7.VII. — Ks. Lwow przestaje być premierem. Nowym Przewodniczącym RM zostaje Kiereński, skupia też w swoim ręku całą władzę wojskową.

12.VII. — Przywrócono karę śmierci na froncie.

18.VII. — Kornilow zastępuje Brusilowa jako głównodowodzący.

26.VII—3.VIII. — Obraduje, bez Lenina, VI Zjazd SDPRR, Bolszewicy zmieniają taktykę — wobec dyktatury Rządu — tylko powstanie zbrojne, jeśli masy mają rządzić muszą to wywalczyć. Z referatami na Zjeździe wystąpili m.in. Stalin i Swierdłow. Stwierdzono ekonomiczny krach Rosji, któremu kres może położyć jedynie władza proletariatu i zaprzestanie wojny. Partia bolszewików błyskawicznie rośnie: z 80—100 tys. na początku roku do 250 tys. członków. Decyzje Zjazdu popiera m.in. kijowska organizacja partyjna.

21—31.VIII. — Gen. Kornilow skierował wojska do Piotrogradu (zostawiając Niemcom Ryge), celem ustanowienia dyktatury wojskowej — pucz został stłumiony przez wojska rewolucyjne dowodzone m.in. przez M. Frunze. Po nieudanym „pucz Kornilowa” następuje dynamiczny wzrost autorytetu bolszewików, rady oczyszczają się z mienszewików.

I poł. IX. — Zaczęły powstawać bolszewickie rady delegatów w Piotrogradzie, Moskwie. Do końca m-ca około 200 rad stoi na stanowisku „cała władza w ręce rad”.

8.IX. — Przewodniczący Rady Piotrogrodzkiej Czcheidze i członkowie prezydium podają się do dymisji.

IX. — Rozwija się nadal ruch strajkowy, przy czym w wielu wypadkach siłą usuwano administrację i przejmowano kierownictwo fabryk, na wsi — chłopci napadają na dwory, żołnierze coraz natarczywiej żądają zakończenia wojny. Wojna pożera każdego dnia 58 mln rubli. — Rząd montuje coraz nowe gabinety koalicyjne — ostatni, trzeci, 25.IX.

19.IX. — Rada Moskiewska wybiera bolszewicki Komitet Wykonawczy.

25.IX. — L. Trocki zostaje Przewodniczącym Rady Piotrogrodzkiej.

koniec IX — Lenin pisze artykuł „Kryzys dojrzał”.

10.X. — Na posiedzeniu KC SDPRR zatwierdzono rezolucję Lenina o niezwłocznym przygotowaniu zbrojnego powstania. — Komitet Wykonawczy Rady Piotrogrodzkiej powołuje Komitet Wojskowo-Rewolucyjny. Wyznaczeni przez ten Komitet komisarze zostają skierowani do jednostek wojskowych i największych zakładów i instytucji.

10—24.X. — Przygotowania do powstania idą całą parą. Szeregi Partii bolszewików liczą już 350 tys. członków. Rząd dysponuje około 10 tys. ludzi.

24/25.X. — Rewolucja zaczęła się. Lenin o godz. 18,00 udaje się do Smolnego i sam dowodzi powstaniem. — Kiereński ucieka do siedziby ambasady Stanów Zjednoczonych Ameryki.

25.X. (rano) — Wszystkie ważniejsze instytucje, miejsca zostały zajęte przez oddziały rewolucyjne.

25—27.X. — Obraduje II Ogólnopolski Zjazd Rad Delegatów Robotniczych i Żołnierskich. W chwili gdy trwa szturm Pałacu Zimowego Zjazd uprawomocnia formalnie rewolucję w Piotrogradzie (670 delegatów — 390 bolszewików, 160—190 eserów, 70 mienszewików).

26.X. — II Zjazd przyjmuje odezwę „Do robotników, żołnierzy i chłopów”.

26.X. (wieczorem) — Lenin przedstawia na Zjeździe propozycje dwu dekretów: „O Pokoju” przyjęty jednogłośnie, „O ziemi” — przyjęty prawie jednogłośnie — II Zjazd powołuje Radę Komisarzy Ludowych — pierwszy w świecie rząd robotniczy i chłopów (101 członków — 62 bolszewicy, 29 — lewiesery). Przewodniczącym Rady Komisarzy zostaje Lenin.

2.XI. — Przyjęto „Deklarację praw narodów Rosji”. Socjalistyczna rewolucja zwyciężyła!

VIA.3

PRZEMYSŁ

We wrześniu br. w porównaniu do września ubiegłego roku przemysł uspołeczniony charakteryzował się:

- obniżeniem produkcji sprzedanej i wydajności pracy w rzeczywistym jak i porównywalnym czasie pracy,
- wzrostem zatrudnienia i wynagrodzeń.

Produkcja sprzedana we wrześniu 1987 roku w porównaniu do września 1986 roku w bieżących cenach realizacji wyniosła 2260,8 mln złotych i była mniejsza o 1,3% w cenach realizacji z 1984 roku, a wyższa o 13,7% w bieżących cenach realizacji, w porównywalnym czasie pracy mniejsza o 1,4% w średnich cenach z 1984 roku, wyższa natomiast o 13,7% w bieżących cenach realizacji. Tylko w niektórych gałęziach przemysłu odnotowano wzrost produkcji sprzedanej:

- przemysł metalowy — o 13,7%
- przemysł włókienniczy — o 10,5%
- przemysł maszynowy — o 8,3%.

W okresie trzech kwartałów br. wartość produkcji sprzedanej wyniosła 18922,6 mln złotych i była wyższa od analogicznego okresu 1986 r. o 9,8% w rzeczywistym czasie pracy i o 9,7% w porównywalnym czasie pracy.

We wrześniu 1987 roku przemysł uspołeczniony zatrudnił 9043 osób tj. o 0,5% (44 osób) więcej niż we wrześniu ubiegłego roku. Największy wzrost zatrudnienia nastąpił w przemyśle: materiałowym budowlanych o 6,6% elektrotechnicznym i elektronicznym o 5,5%, odzieżowym o 2,4%. Zmniejszenie zatrudnienia odnotowano w przemyśle: paszowym i utylizacyjnym o 6,1%, metalowym o 5,6%, skórzanym o 3,8%. **Wynagrodzenie osobowe** po wyeliminowaniu wypłat z zysku i nadwyżki bilansowej w spółdzielniach, we wrześniu 1987 roku było wyższe od września 1986 r. o 34,8% a w okresie trzech kwartałów wyższe o 21,1%. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie** wyniosło we wrześniu 26.952 złotych, wzrosło o 31,8% (6053 zł) w stosunku do września ubiegłego roku a po wyeliminowaniu wypłat z zysku i nadwyżki bilansowej (26.820 zł — wzrost o 18,8%). **Wydajność pracy** na 1-go zatrudnionego mierzona wartością produkcji sprzedanej była mniejsza we wrześniu 1987 roku o 1,8% w stosunku do września 1986 roku.

BUDOWNICTWO

Sytuacja w budownictwie we wrześniu br. charakteryzowała się:

- obniżeniem produkcji budowlano-montażowej w porównaniu do września ubiegłego roku o 8,2%, a w porównaniu z sierpniem br. wzrostem o 13,2%,
- obniżeniem zatrudnienia w stosunku do września ubiegłego roku o 4,1%.

Wskaźniki dynamiki produkcji budowlano-montażowej w cenach porównywalnych za III kwartały br. w układzie gałęziowym kształtowały się następująco:

	IX	I-IX
— budownictwo ogólne	95,4	100,5
— budownictwo produkcyjno-usługowe	112,8	90,7
— bud. specjalistyczne	81,1	90,6

w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

W okresie trzech kwartałów br. przeciętne wynagrodzenie wyniosło

— mieszanki zbożowe	— 29,7 „
— pszenżyto	— 32,5 „
— ziemniaki	— 208,0 „
— buraki cukrowe	— 320,0 „
— rzepak	— 17,3 „

(po przeliczeniu na wilgotność normatywną tj. 13%).

W miesiącu wrześniu br. skupiono 4486 ton żywca rzeźnego w wadze żywej tj. o 13,2% mniej niż we wrześniu ubiegłego roku. W okresie trzech kwartałów br. skupiono 56.927 ton żywca rzeźnego tj. o 3,1% więcej niż

GOSPODA

po trzech kwar

23.526 zł i było o 20,5% wyższe w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego.

w analogicznym okresie roku ubiegłego.

We wrześniu wydajność pracy zmalała o 4,3% w rzeczywistym i porównywalnym czasie pracy w stosunku do września ubiegłego roku, w okresie trzech kwartałów zmalała o 1,8% do analogicznego okresu roku ubiegłego.

W okresie trzech kwartałów uspołecznione przedsiębiorstwa budowlano-montażowe rozpoczęły roboty na 38 nowych inwestycjach a zakończyły na 29 — rok ubiegły — 33 i 16. Wg stanu na koniec września czynnych było 125 placów budów. Przeciętna wartość robót na 1 czynny plac budowy wyniosła w cenach bieżących 21,6 mln złotych, a przeciętne zatrudnienie robotników produkcji podstawowej przypadającej na 1 czynny plac budowy wynosi 8 osób.

ROLNICTWO

Szacowane plony zbóż są wyższe o około 1,7q/ha w porównaniu z rokiem 1986. Dobra jest jakość ziarna. Ze zbóż ozimych najlepiej plonowało pszenżyto, co powoduje duży wzrost zainteresowań rolników tym zbożem.

Wyszacowano następujące plony dla głównych ziemiopłodów w rolnictwie:

— pszenica ozima	— 30,7 q/ha
— pszenica jara	— 29,3 „
— żyto	— 27,0 „
— jęczmień jary	— 30,9 „
— owies	— 27,7 „

W przeliczeniu na wagę mięsa, skup żywca rzeźnego wyniósł we wrześniu br. 2931 ton i był niższy o 12,0% niż we wrześniu 1986 roku. W okresie styczeń—wrzesień wyniósł 37.819 ton i był wyższy od skupu w analogicznym okresie ubiegłego roku o 4,0%.

Skup drobiu wyniósł we wrześniu br. 276 ton a w okresie trzech kwartałów 2095 ton, co w odniesieniu do 1986 roku daje odpowiednio mniej o 35,4% i o 21,1%.

Skup mleka we wrześniu br. wyniósł 16.653 tys. l. a w okresie trzech kwartałów — 124.845 tys. l. co daje do roku 1986 (—6,6% — wrzesień i +3,2% — trzy kwartały).

W miesiącu wrześniu zanotowano minimalny wzrost skupu jaj, o 0,8%. Natomiast skup w okresie trzech kwartałów br. wyniósł 12428 tys. szt. tj. o 17,9% mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

Skup ziemniaków wyniósł 71 ton i był mniejszy o 74,5% od skupu we wrześniu 1986 roku. W okresie lipiec — sierpień roku gospodarczego 87/88 wyniósł 306 ton i był mniejszy o 16,2% niż w analogicznym okresie roku gospodarczego 1986/87.

We wrześniu GS „SCH” sprzedały 2264 tony pasz treściwych, tj. o 9,1% mniej niż we wrześniu 1986 roku, z tego odbiorcom indywidualnym o 21,5% mniej. Natomiast w okresie trzech kwartałów sprzedano 28.705 ton pasz treściwych tj. o 9,9% więcej niż w porównywalnym okresie 1986 roku.

Sprzedż nawozów sztucznych w miesiącu wrześniu br. wyniosła 8608 ton a w okresie lipiec — wrzesień roku gospodarczego 1987/88 1459 ton — tj. odpowiednio: wrzesień — 3 krotnie więcej niż w ubiegłym roku i lipiec — wrzesień roku gospodarczego 1987/88 o 1020 ton (6,5%) mniej niż w analogicznym okresie roku gospodarczego ub. Sprzedż nawozów wapniowych — lipiec — wrzesień roku gospodarczego 1987/88 wyniosła 13040 ton i była wyższa o 1285 ton (10,9%) w porównaniu do analogicznego okresu roku gospodarczego 86/87.

RKA tałach

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

We wrześniu br. w uspołecznionym budownictwie mieszkaniowym oddano do użytku 150 mieszkań (550 izb) o powierzchni 8233 m² tj. więcej niż we wrześniu ubiegłego roku o 112 mieszkań (294,7%). Mieszkania przekazane do użytkowania we wrześniu stanowią 16,9% planu rocznego.

W okresie trzech kwartałów br. przekazano 496 mieszkań (1766 izb) o powierzchni użytkowej 27298 m², w tym 6 mieszkań o pow. 409 m² uzyskano w budynkach niemieszkalnych. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego oddano do użytku o 2 mieszkania mniej (0,4%) przy większej ilości izb mieszkalnych o 53 (3,1%) i większej powierzchni użytkowej o 2,4%.

Zaawansowanie realizacji rocznego planu budownictwa mieszkaniowego (886 mieszkań) na koniec września 1987 roku wyniosło 56,0%, a mieszkania oddane do użytku w ubiegłym roku stanowiły 52,8% efektów rocznych.

Sprzedż węgla kamiennego w handlu detalicznym wyniosła w okresie trzech kwartałów br. 208282 tony, co oznacza wzrost o 16,3% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. W końcu września br. w składach opałowych znajdowało się 7595 ton węgla, tj. o 7,8% więcej niż przed rokiem. W 11 składach opałowych nie było zapasów węgla kamiennego.

Opr. M. Z. Wg danych WUS

Kampania wyborcza w Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej

Kończy się kadencja grupy społecznych kontrolerów Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej powołanej w grudniu 1985 r. W związku z tym zbliża się w partii, stronnictwach politycznych, organizacjach młodzieżowych i społecznych czas kampanii wyborczej.

Na wstępie kilka słów o IR-Ch. Inspekcja Robotniczo-Chłopska powołana została z inicjatywy Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej i jest społecznym organem kontrolnym w PRL. Jej działalność jest inspirowana przez instancje partyjne i zespoły koordynacyjne d/s IR-Ch.

PZPR już w uchwale IX Nadzwyczajnego Zjazdu wyraziła niezłomną wolę podjęcia zdecydowanej walki z wszelkimi negatywnymi zjawiskami w życiu społecznym i gospodarczym, dostrzegając w tym działaniu jeden ze sposobów przyspieszenia procesów wychodzenia z kryzysu i zapewnienia właściwych warunków do dalszego rozwoju kraju, a XVIII Plenum KC PZPR z dn. 22.12.1984 r. podjęło uchwałę w sprawie powołania Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej.

Zgodnie z uchwałami partyjnymi, Rada Państwa i Rada Ministrów z dn. 07.05.1985 r. podjęła „Uchwałę w sprawie zapewnienia warunków skutecznej działalności Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej”, stwarzając w ten sposób podstawę prawną do funkcjonowania IR-Ch. Głównymi uwarunkowaniami powołania Inspekcji były następujące przesłanki:

- Praktyka codziennego życia społecznego stale odradza zło, nierówność, niesprawiedliwość. Niestety nie można zarządzić, aby zło zniknęło raz na zawsze, trzeba z nim po prostu walczyć codziennie i wszędzie — dopóty, dopóki istnieje.
- Często, bardziej niż trudności bytowe, oburzają ludzi biurokratyczne traktowanie interesanta, pasywnictwo, spekulacja, łapownictwo, bogacenie się bez pracy, niewspółmierne do wkładu pracy dochody oraz inne patologiczne zjawiska.
- Przesłanki rodzenia się zła, niesprawiedliwości i zaniedbań są w swojej różnorodności trudne do wyeliminowania jedynie drogą instytucjonalnego nadzoru kontrolnego. Dlatego też należało poszukiwać nowych i coraz skuteczniejszych form społecznej kontroli, zapewniając w niej szerokie uczestnictwo ludzi pracy.
- Interes klasy robotniczej, potrzeby ludzi pracy wyznaczają wartości, o które partia musi walczyć.
- Sojusz robotniczo-chłopski, stanowiący ustrojową podstawę władzy ludowej, powinien przejawiać się również w systemie kontroli społecznej; w systemie dającym robotnikom i chłopom prawo bezpośredniej, obywatelskiej ingerencji w sytuację i zjawiska godzące w interesy ludzi pracy, bądź ograniczające możliwość zaspokajania ich uzasadnionych potrzeb.
- Niezależnie więc od konieczności uporządkowania organizacyjnego oraz zwiększenia skuteczności kontroli zawodowej w państwie, pojawiła się potrzeba ustanowienia takiej formy kontroli społecznej, która bazując na obywatelskiej aktywności, wsparta pomocą fachową ze strony kontroli zawodowej — spełniałaby funkcję włączenia ludzi pracy miast i wsi do czuwania nad przestrzeganiem zasad gospodarności, porządku prawnego i sprawiedliwości społecznej w miejscu pracy i zamieszkania.

System kontroli społecznej jaką jest IR-Ch stanowią w naszym województwie:

1. Wojewódzki i rejonowe zespoły koordynacyjne d/s IR-Ch.
2. Grupy kontrolerów społecznych IR-Ch.

3. Wojewódzki Oddział Delegatury NIK d/s IR-Ch.

Każdy z tych równorzędnych członów spełnia swoje wyodrębnione funkcje składające się na prawidłowe i skuteczne działanie całego systemu.

W związku ze zbliżającą się kampanią wyłaniania kandydatów na kontrolerów społecznych należy zwrócić szczególną uwagę na właściwy jej przebieg. Zgodnie z Uchwałą Rady Państwa i Rady Ministrów w sprawie zapewnienia warunków skutecznej działalności IR-Ch:

— „S 4.1 Kontrolerów społecznych Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej powołuje na okres 2 lat Wojewódzka Rada Narodowa na wniosek wojewódzkiej instancji Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, przedstawiony w porozumieniu z odpowiednimi instancjami Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego i Stronnictwa Demokratycznego”.

— „2. Kandydatów na kontrolerów społecznych wyłaniają organizacje polityczne, społeczne, samorządowe i zawodowe spośród obywateli, którzy swoją postawą, nieskazitelną opinią i autorytetem w środowisku oraz doświadczeniem społeczno-zawodowym dają rękojmię należytego wykonywania obowiązków kontrolera społecznego”.

Dobór kandydatów na kontrolerów społecznych i sposób ich wyłaniania wymagają szczególnej troskliwości ze strony organizacji ich rekomendujących. Muszą to być osoby o nieposzlakowanej opinii, cieszące się autorytetem w swoim środowisku, ludzie aktywni, którzy chcą coś zdziałać dla dobra społeczeństwa. Wystrzegać należy się tych, którzy kierują się własnym interesem, są konfliktowi, niekiedy ze skłonnościami do pieniactwa. Niecelowym jest również angażowanie na kontrolerów społecznych ludzi nadmiernie obciążonych funkcjami społecznymi lub obciążonymi poważnymi obowiązkami rodzinnymi. Słuszne jest natomiast wykorzystanie robotników i rolników znajdujących się na emeryturze, często odczuwających potrzebę społecznej aktywności. Trzon grup kontrolnych stanowić powinni czynni zawodowo rolnicy i chłopi.

Wyłanianie kandydatów na kontrolerów społecznych powinno być jawne i kolektywne. Zgłoszona przez zebranie kolektywu kandydatura powinna być przez nie szczegółowo przeanalizowana a osoba proponowana na kandydata musi wyrazić zgodę.

Wyłonione przez poszczególne środowiska kandydatury są szczegółowo analizowane przez rejonowe, a następnie Wojewódzki Zespół Koordynacyjny d/s IR-Ch.

Proponuje się aby w zebraniach, podczas których będą wyłaniany kandydaci na kontrolerów społecznych IR-Ch, wzięli udział członkowie tych zespołów.

Przewodniczącymi zespołów koordynacyjnych są kierownicy Rejonowych Ośrodków Pracy Partyjnej, którzy zabezpieczą udział członków zespołu w zebraniach.

Członkowie zespołów omówią szerzej zasady działalności zespołów koordynacyjnych d/s IR-Ch, społecznych grup kontrolnych oraz Najwyższej Izby Kontroli.

Kampania zebrań wyborczych winna odbyć się w miesiącu listopadzie br.

Wojewódzki Zespół Koordynacyjny d/s Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej oczekuje na uwagi czytelników dotyczące przebiegu wyłaniania kandydatów na kontrolerów społecznych oraz uwagi dotyczące dalszego podejmowania tej tematyki w „Faktach”.

L. DZIEWA

Zmiany kadrowe

- Stanisław DUDYK — absolwent studiów doktoranckich ANS w Moskwie został powołany na kierownika Wydziału Ideologicznego i Informacji KW PZPR,
- Stanisław GORDZIEJEWSKI — dotychczasowy I sekretarz KG PZPR w Leśnej Podlaskiej, został wybrany na I sekretarza KG PZPR w Białej Podlaskiej,
- Tadeusz ULANOWICZ — dotychczasowy przewodniczący ZW ZSMP został wybrany na I sekretarza KG PZPR w Leśnej Podlaskiej,
- Bolesław SŁÓRSKI — dotychczasowy kierownik WOKI w KW PZPR został wybrany na I sekretarza KG PZPR w Konstantynowie, jego poprzednik został odwołany,
- Jan LEWCZUK — dotychczasowy st. instruktor KW PZPR, wybrany został na I sekretarza KG PZPR w Rossoszu,
- Lech PRZYBOROWSKI — dotychczasowy zastępca kierownika ROPP w Parczewie, został wybrany na I sekretarza KG PZPR w Siemieniu, jego poprzednik został odwołany,
- Jerzy RADCZUK — został wybrany na I sekretarza KG PZPR w Huszlewie, — jego poprzednik został odwołany,
- Janusz WALCZUK — powołany został na stanowisko specjalisty w Wydziale Polityczno-Organizacyjnym KW PZPR,

- Bogusław WIĘCŁAW — powołany został na stanowisko specjalisty w WKKR,
- Elżbieta ANDRZEJUK — powołana została na stanowisko st. instruktora w KW PZPR,
- Wiktor OMELANIUK — powołany został na stanowisko naczelnika gminy w Janowie Podlaskim, jego poprzedniczka zrezygnowała z pracy na tym stanowisku,
- Jan BAJKOWSKI — dotychczasowy wiceprzewodniczący ZW ZSMP, został wybrany na przewodniczącego ZW ZSMP, jego poprzednik przeszedł do pracy w aparacie partyjnym,
- Marek BAKOWSKI — dotychczasowy zastępca komendanta Chorągwi ZHP, został wybrany na komendanta Chorągwi ZHP, jego poprzednik przeszedł do pracy w administracji państwowej na stanowisko wicekuratora oświaty i wychowania,
- Antoni WITKOWICZ — został powołany na stanowisko nadleśniczego w Nadleśnictwie Radzyń Podlaski,
- Franciszek KRUK — zatwierdzony został na stanowisko dyrektora w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Budownictwa Komunalnego w Białej Podlaskiej,
- Zenon BORYSEWICZ — dotychczasowy st. instruktor KW PZPR powołany został na stanowisko dyrektora w II Liceum Ogólnokształcącym im. E. Plater w Białej Podlaskiej.

Referat Kadr

Kronika wydarzeń

4.IX — Sekretariat KW zapoznał się z informacją o przebiegu obozu „Awangarda XXI”. Zalecono organizatorom, a szczególnie związkom młodzieży objęcie powyższą formą większej ilości młodzieży. Powołano „Studium Wiedzy o ZSRR”. Zapoznano się z informacją o podsumowaniu akcji żniwnej i realizacji zadań społeczno-gospodarczych w województwie.

11.IX — Sekretariat KW przeanalizował ocenę instancji wojewódzkiej dokonaną przez BP KC PZPR. Zapoznał się z wynikami uzyskanymi w rolnictwie w br.

14 — 16.IX — Obradowała w Białej k. Parczewa konferencja nt. „Tradycje myśli marksistowskiej i socjalistycznej a kształtowanie świadomości społecznej w Polsce”. Zorganizowały ją ANS w Warszawie, KW PZPR w Białej Podlaskiej i redakcja „Myśli Marksistowskiej”.

17.IX — Sekretariat KW ocenił stan przygotowań do plenum KW. Omówiono propozycje do planu pracy Egzekutywy KW i zapoznano się z informacją o opłaceniu składek partyjnych.

25.IX — W KZ PZPR DRP Małaszewicze odbyła się wojewódzka inauguracja roku szkolenia partyjnego. Wykład wygłosił tow. Janusz Janicki nt. „Dorobek i perspektywy socjalistycznej odnowy w Polsce”.

28.IX — Odbyło się posiedzenie plenarne KW PZPR i WKKR nt. „Kierunków i metod działania w zwalczaniu subiektywnych nieprawidłowości i zaniedbań w procesach gospodarowania”.

30.IX — Sekretariat KW zapoznał się z założeniami WPR na 1988 r. Zwrócono uwagę na potrzebę rozwiązań wariantowych i zwrócenie uwagi na oświatę i możliwości wykonawcze. Podkreślono potrzebę natychmiastowych działań ze strony wydziałów KW wynikających z plenum KW. Omówiono przebieg trwających rozmów oceniająco-inspirujących z kadrą kierowniczą i przygotowaniem do przeglądu kadrowego w aparacie partyjnym.

5.X — Sekretariat KW zapoznał się z zadaniami wynikającymi z narady I sekretarza KW. Wysłuchano informacji o budownictwie mieszkaniowym w województwie za 8 miesięcy br.

3 — 7.X — Przeprowadzono na terenie KG PZPR w Komarówce Podlaskiej „Dni pracy partyjnej”. Jest to nowum w pracy partyjnej na naszym terenie.

12.X — Egzekutywa KW na wyjazdowym posiedzeniu oceniła pracę KM-G PZPR w Parczewie.

13.X — na terenie województwa przebywał członek BP PZPR, minister spraw zagranicznych PRL — Marian Orzechowski. Był wśród załogi BFM oraz spotkał się z aktywnym partyjnym.

19.X — Sekretariat KW zapoznał się z zadaniami przed referendum. Przyjął informację o działalności PRON w województwie. Zapoznał się ze stanowiskiem Komisji Prawa i Praworządności KW w sprawie stanu zabezpieczenia mienia społecznego przewożonego przez PKP.

Informacja bibliograficzna

I. ZAGADNIENIA MIĘDZYNARODOWE

1. ZSRR — Trudności przebudowy w oczach zachodniego eksperta. Zagadnienia i Materiały Nr 38/87 str. 17.
2. Przełom w rozbrojeniu dialogu. Szansa dla odprężenia. Zagadnienia i Materiały Nr 40/87 str. 22.
3. Zasada pokojowego współistnienia. Sprawy międzynarodkie Nr 6/87 str. 17.
4. Kryzys finansowy ONZ i próby jego rozwiązania. Sprawy międzynarodowe Nr 6/87 str. 79.
5. Stosunki gospodarcze Wschód—Zachód. Prezentacje Nr 7—8/87 str. 33.
6. Stosunki polsko-radzieckie w 1943 roku w świetle francuskich dokumentów dyplomatycznych. Dzieje Najnowsze Nr 2/87 str. 125.

II. ZAGADNIENIA EKONOMICZNE I GOSPODARCZE

1. Reforma gospodarcza — perspektywy. — Jak realizować zadania II etapu reformy? — W sprawie Tez do II etapu reformy, — O niektórych uwarunkowaniach przedsiębiorczości i efektywności. — W sprawie ewolucji systemu zarządzania gospodarką. — Ekonomiczne i społeczne motywacje pracy. „Nowe Drogi” Nr 8/87 str. 46—83.
2. Proces reformowania gospodarki. „Nowe Drogi” Nr 8/87 str. 5.
3. II etap reformy — z pozycji społecznych. „Materiały i Zagadnienia” Nr 39 str. 3.
4. Gospodarka po ośmiu miesiącach. „Zagadnienia i Materiały” Nr 38 str. 7.
5. Nowe prawo lokalowe. „Zagadnienia i Materiały” Nr 37 str. 7.
6. Dyskusja o CPR 88. „Zagadnienia i Materiały” Nr 36/87 str. 10.

III. ZAGADNIENIA IDEOLOGICZNE

1. Prawa człowieka we współczesnym świecie. „Ideologia i Polityka” Nr 9/87 str. 88.
2. Koncepcja socjalistycznej odnowy w myśli programowej PZPR. „Ideologia i Polityka” Nr 9/87 str. 31.
3. Partnerstwo kulturowe — czynnik pokoju społecznego. „Człowiek i światopogląd” Nr 6 str. 58.
4. Czy jawność powinna mieć granice? „Nowe Czasy” Nr 40 s. 22.

IV. ZAGADNIENIA DO SZKOLENIA

1. Wykaz tematyki i harmonogram publikacji dla systemu szkolenia partyjnego w roku 1987/88. „Ideologia i Polityka” Nr 9 str. 73.
2. Szkolenie partyjne w nowym roku. „Zagadnienia i Materiały” Nr 38 str. 3.
3. POP a polityka kadrowa — o czym mówią wyniki badań? „Sugestie” Nr 10/87 str. 18.

Aleksandra Wegiera

FAKTY

biuletyn KW PZPR w Białej Podlaskiej. Redaguje zespół. Adres redakcji: 21-500 Biała Podlaska, ul. Dzierżyńskiego 11. Telefon: 321-51. Wydawca: Wydział Ideologiczny i Informacji KW PZPR. Druk: LZGraf. Zakład Nr 6 w Białej Podlaskiej.